

лісових ресурсів та Державного агентства з управління зоною відчуження було виділено з резервного фонду державного бюджету майже 150 млн. гривень. Спільними зусиллями пожежі були ліквідовані. Національною поліцією тоді поблизу двох осередків пожежі було затримано паліїв, одного з яких підозрювали у підпалі майже 7 га сухостою.

Література

1. Про внесення змін до Кримінального кодексу України щодо посилення відповідальності за злочини проти основ національної безпеки України в умовах дії режиму воєнного стану: Закон України від 03 бер. 2022 р. № 2113-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2113-20#Text>

2. Кримінальний кодекс України: Закон України від 05 квіт. 2001 р. № 2341-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text>

3. Державна зрада і диверсія: кримінальна відповідальність. Реанімаційний пакет реформ: веб-сайт. URL: <https://rpr.org.ua/news/derzhavna-zrada-i-dyversii-a-kryminalna-vidpovidalnist/>

4. Чому підпал сухостою став диверсією пояснили у ВР. Закон і Бізнес: веб-сайт. URL: <https://zib.com.ua/ua/150969.html>

УДК 343.1(043.2)

Сохар В.В., здобувач вищої освіти
першого (бакалаврського) рівня,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна
Науковий керівник: Літвінова І.Ф., к.ю.н., доцент

АПЕЛЯЦІЙНЕ ПРОВАДЖЕННЯ ЯК ПРОЦЕСУАЛЬНА ГАРАНТІЯ ЗАХИСТУ ПРАВ І СВОБОД ЛЮДИНИ І ГРОМАДЯНИНА У КРИМІНАЛЬНОМУ СУДОЧИНСТВІ

Конституція України [1] гарантує кожному судовий захист його прав у межах конституційного, цивільного, господарського, адміністративного і кримінального судочинства України. Норми, що передбачають вирішення спорів, зокрема про поновлення порушеного права, не можуть суперечити принципу рівності усіх перед законом та судом і у зв'язку з цим обмежувати право на судовий захист [2].

Судовий захист прав і свобод людини і громадянина необхідно розглядати як вид державного захисту прав і свобод людини і громадянина, і саме держава бере на себе такий обов'язок відповідно до ч. 2 ст. 55 Конституції України. Право на судовий захист передбачає і конкретні гарантії ефективного поновлення в правах шляхом здійснення правосуддя. Відсутність такої можливості обмежує це право. А за змістом ч. 2 ст. 64 Конституції України право на судовий захист не може бути

обмежено навіть в умовах воєнного або надзвичайного стану [2].

Апеляційний перегляд справи, передбачений п. 8 ч. 2 ст. 129 Конституції України, необхідно розуміти як гарантоване право на перегляд у суді апеляційної інстанції справи, розглянутої судом першої інстанції по суті. Водночас вказаний конституційний припис не позбавляє законодавця права передбачити можливість апеляційного оскарження будь-якого рішення, що ухвалюється судом першої інстанції у процесі розгляду справи, але не вирішує її по суті, або встановити обмеження чи заборону на таке оскарження. Проте встановлені обмеження чи заборона не мають бути свавільними та несправедливими, а повинні переслідувати легітимну мету, бути пропорційними й обґрунтованими, не порушувати саму суть права на судовий захист [3].

Якщо говорити безпосередньо про кримінальне судочинство, то право на апеляційне оскарження закріплено ст. 393 Кримінально процесуального кодексу України [4]. Дана стаття передбачає чітко визначений перелік суб'єктів, що мають право на апеляційне оскарження з метою захисту та поновлення порушеного права, що виступає своєрідною гарантією такого захисту.

Зокрема, С.І. Беззубов визначив завдання та призначення апеляційного провадження, які вбачав у забезпеченні стабільності вироку, сприянні правильному розумінню та застосуванню кримінального, кримінального процесуального та інших законів, формуванні єдиної судової практики у кримінальних справах, захисті прав і свобод людини, так і у перевірці законності, обґрунтованості та справедливості судових рішень, ухвалення справедливого рішення у другій інстанції, захисті прав, свобод та інтересів осіб [5, с. 44].

Тобто, значення апеляційного провадження полягає в тому, що воно є: гарантією захисту прав, свобод та інтересів особи у кримінальному провадженні; гарантією правильного розгляду та вирішення кримінального провадження судами першої інстанції (гарантією правосуддя); є формами контролю за судовою діяльністю судів нижчого рівня, слідчих суддів та її результатами з боку судів вищого рівня; реалізується попереджувально-виховне завдання кримінального провадження [5, с. 46].

Як вже зазначалось, відповідно до ч. 1 ст. 55 Конституції України права і свободи людини і громадянина захищаються судом. Найважливішою ознакою суду є його незалежність та безсторонність, проте, на практиці суб'єкти кримінального процесу досить часто стикаються з порушенням даної вимоги.

За практикою Європейського суду з прав людини для визначення того, чи можна вважати суд незалежним, слід звернути увагу, серед іншого, на питання, чи існують ознаки незалежності такого органу; щодо питання безсторонності існують два критерії: суб'єктивний та об'єктивний; по-

перше, суд має бути безстороннім із суб'єктивної точки зору, тобто жоден з членів суду не має проявляти будь-яку особисту прихильність або упередженість чи зацікавленість; якщо немає доказів протилежного, діє презумпція особистої безсторонності; по-друге, суд має також бути безстороннім з об'єктивної точки зору, тобто забезпечувати достатні гарантії для виключення будь-якого обґрунтованого сумніву з цього приводу [3].

Отже, із вищевикладеного можна зробити висновок, що апеляційне провадження – це розпочата з ініціативи учасників судового провадження та регламентована кримінальним процесуальним законом діяльність суду апеляційної (а у деяких випадках й першої) інстанції з приводу оскарження рішень судів першої інстанції, слідчих суддів, які не набрали законної сили, щодо підготовки до апеляційного розгляду, а також розгляду апеляційною інстанцією як з фактичного, так і з юридичного погляду матеріалів кримінального провадження, нових доказів з питань, викладених в апеляційних скаргах, та прийняття ним рішення про правосудність або несправедливість оскарженого вироку чи ухвали з можливістю постановлення свого вироку або ухвали [5, с. 396]. Апеляційне провадження виступає гарантією захисту прав, свобод та інтересів особи у кримінальному провадженні, а також гарантією правильного розгляду та вирішення кримінального провадження судами першої інстанції, що дає можливість здійснення захисту та поновлення порушених прав та інтересів суб'єктів кримінального провадження.

Література

1. Конституція України: від 28 чер. 1996 р. № 254к/96-ВР: станом на 1 січ. 2020 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр#Text> (дата звернення: 07.04.2023).

2. Конституційний Суд України. Право на судовий захист. *Конституційний Суд України. Офіційний вебсайт*. URL: <https://ccu.gov.ua/storinka-knygy/439-pravo-na-sudovu-zahyst>. (дата звернення: 07.04.2023).

3. Окрема думка судді Конституційного Суду України Литвинова О.М. стосовно Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційною скаргою Глуценка Вікт... *Верховна Рада України Офіційний вебпортал парламенту України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/ne04d710-19#Text>. (дата звернення: 07.04.2023).

4. Кримінальний процесуальний кодекс України: Закон України від 13 квіт. 2012 р. № 4651-VI: станом на 5 лют. 2023 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#n3249> (дата звернення: 07.04.2023).

5. Бобечко Н.Р. Апеляційне та касаційне провадження у кримінальному судочинстві України: дис. ... д-ра юрид. наук. Львів, 2016. 498 с. URL: https://law.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2016/02/Dusertacija_Bobechko.pdf. (дата звернення: 09.04.2023).